

"Marknaden läcker ut i ventilationen"

Förra onsdagen klev jag av en buss i Älvsjö och såg mig förvirrat omkring. En ryggsäck prydd med en "Göteborgs stad"-logga fångade min uppmärksamhet och sömnigt travade jag efter dess ägare i hopp om att vi var där av samma anledning. Snart ledde den mig mycket riktigt till Stockholmsmässan och Socionomdagarna.

Jag lyckas få fatt på PRESS-brickan med mitt namn på och smyger in i mässhallen. Ett första snabbt varv runt alla utställare väcker två tankar. Den första är vilket spännande område socialt arbete är och vilka hjältar socialarbetare är.

Den andra tanken är hur mycket jag hatar marknaden. Vad jag ser när jag går runt, är montrar med olika tävlingar, färgglada ballonger med företagsnamn på. Jag erbjuds tjusiga pennor fästa vid glansiga broschyrer, ser särskilda mässerbjudanden där jag erbjuds köpa en utbildning till reducerat pris. Privatägda boenden har tävlingar för att locka in mig i deras monter, för att de ska få en chans att sälja in sig.

Insatser, som jag ju vill besluta om utifrån individers behov och med en god vetenskaplig grund, kläs in i skinande förpackningar och visas upp av leende försäljare som använder mitt namn upprepade gånger i samtal och håller med mig om allt jag säger. Jag tackar nej till den energidryck jag erbjuds av ett företag och jag känner mig smutsig när jag accepterar karameller från ett annat. Under min långsamma promenad runt i den enorma lådan där allt äger rum, byggs min irritation upp.

Konkurrens hör inte hemma i socialt arbete. Att det finns en marknad för stödboenden syns tydligt i hallen. Det är naturligt att företag startas där det finns en efterfrågan,

och då blir de beroende av marknadsföring för att någon ska köpa deras produkt. Detta blir ju absurt. Att någon erbjuder en insats till ett lägre pris ska inte behöva vara avgörande i vad jag fattar för beslut; det säger ingenting om huruvida deras insats går i linje med en god evidensbaserad praktik.

Allt detta individfokus. Små tips om hur jag ska vara lite käckare på jobbet. Skriv en kul lapp till din kollega, djupandas en gång om dagen. Nu gör jag visserligen sånt, men en skadlig arbetsmiljö och individuella lösningar på strukturella sociala problem i en döende organisation – hur löser jag detta med en peppig attityd? Det är respektlöst mot såväl oss som medborgarna när den inställningen smetas på oss från politiker och ledning.

Min ilska kulminerar därför när Stockholms socialborgarråd pratar om att "det ekonomiska utrymmet blir trängre", men att det inte betyder att vi ska göra avkall på kvalitén i vårt arbete. Att anledningen till att det är svårt att rekrytera och behålla socialarbetare, är att de är rädda för de som bor i vissa områden.

Att känna sig otrygg på arbetsplatsen är naturligtvis ett problem, men hur kan man ange det som skäl till en profession som går under? Till att sociala problem uppstår till att börja med? Ingenting om att en socialarbetare inte får en chans att utöva socialt och förebyggande arbete med de förutsättningar som råder, att arbetsmiljö och orimliga krav tar sönder oss. Jag har inte träffat många kollegor som säger att det är medborgarna som är orsaken till ens utmattning; oftast är det uppifrån uppgivenheten sprids. När allt ses som individens problem, tas heller inget helhetsgrepp, inga långsiktiga insatser görs. Är problemet individens, kan individen köpa sig en lösning. På så vis legitimerar vi marknaden och klamrar oss fast vid de strukturer som bär skulden.

Så mycket kompetens och så mycket intressanta människor jag pratade med, så mycket ny kunskap jag fick dessa dagar. När

jag lämnade på torsdagen var jag uppfylld av en kämpaglöd och en nyväckt förälskelse för socialt arbete.

Samtidigt kan jag inte komma ifrån den bittra eftersmaken. Överallt gör sig marknaden påmind, men den är en lurig fiende. Den slår dig inte i ansiktet, den läcker ut i ventilationen. Hur värjer man sig mot det?

Sophia Laveborn, SFSA, Socialarbetare för social aktion